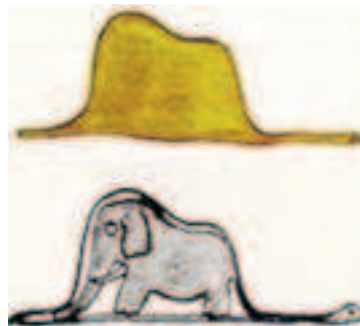

Accions amb la lupa

1. Busqueu en un diari notícies d'un mateix país a la secció d'internacional o societat i a les pàgines d'economia, i compareu-les. Contrasteu-les amb un mitjà d'aquest país.
2. Feu seguiment d'una crisi humanitària i vegeu quina mena d'informació podem trobar als diaris i quina ampliar en altres fonts.
3. Agafeu un diari i feu una cerca exhaustiva de notícies que facin referència al Sud, o a les relacions internacionals en general. Feu una petita estadística dels països que hi apareixen i de quantes vegades ho fan. Serà més ric si ho fem tota una setmana o amb diversos diaris.
4. Retalleu les vinyetes d'humor gràfic relacionades amb la desigualtat Nord-Sud, l'ajuda al desenvolupament, la política internacional, les guerres... Obriu un arxiu i, quan tingueu prou material, feu una exposició, acompanyant les vinyetes d'una breu anàlisi relacionada amb el tema que tracten.
5. Escriviu una carta al director i a les redaccions per demanar més cobertura i atenció als temes relacionats amb el Sud i les causes de l'empobriment.

Preguntes per millorar la vista

1. Quines son les meves fons habituals d'informació?
2. Com mirem. On mirem. Per quines pàgines començo a llegir el diari? A quines seccions dels informatius dedico més temps i atenció?
3. Davant de notícies de guerres, catàstrofes, etc., em pregunto perquè passen aquestes coses?
4. Busco informació que m'ajudi a comprendre el context, les causes i les conseqüències sobre les persones?
5. Poso cara a les notícies? Busco qui hi ha al darrere, quin paper té cada grup humà, qui pateix les conseqüències?

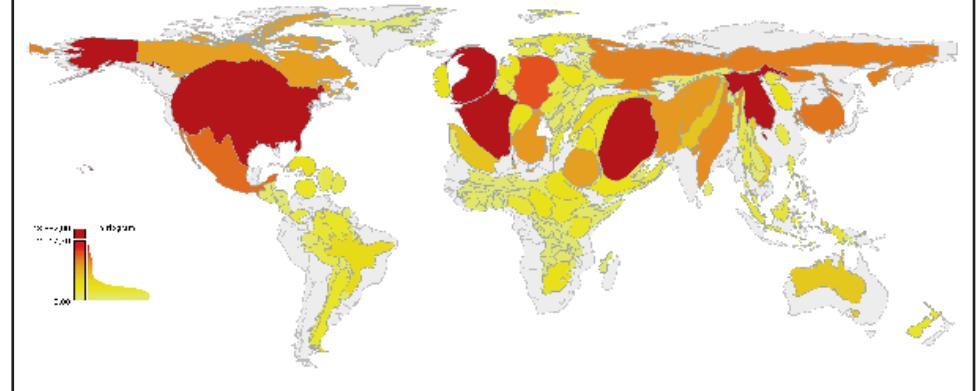

Com aprofundir

- Alfredo MARHUENDA, *Agafa la lupa! El sud als diaris*, Barcelona, Cristianisme i Justícia, Quaderns 139, 2006.
- Ignacio RAMONET, «Informarse cuesta», <http://monde-diplomatique.es/informarse_cuesta.html>.
- *Bona nit i bona sort*, dir. George Clooney, EUA, 2005.
- *El jardinero fiel*, dir. Fernando Meirelles, Regne Unit, 2005.
- Canal Solidario, <<http://www.canalsolidario.org/>>.
- La Directa, <<http://directa.cat/>>.
- Le Monde Diplomatique, <<http://www.monde-diplomatique.fr/>>.

Agafa la lupa

Si dibuixéssim un mapa traduït en extensió la quantitat d'informació que apareix de cada país, la [fotografia del món el 2007](#), segons *The New York Times* seria:

La solidaritat comença per informar-se, per saber què passa al nostre món i quines causes té. Hem d'agafar la lupa.

La mirada dels mitjans de comunicació sobre el Sud

Per trobar les notícies sobre el Sud ens ho hem de proposar. La majoria de vegades haurem d'anar a la secció d'internacional i rebuscar pels marges i les cantonades. Aquí és on, de vegades, es colen notícies que tot sovint semblen complir la funció d'acabar d'enquadrar la pàgina, tot emplenant els espais sobers.

Escassetat informativa. Una significativa notícia d'un atac dels EUA contra l'Iraq apareixia el mateix dia que els terribles atemptats de les torres bessones. Des de finals de 1998 l'aviació dels EUA i del Regne Unit duïen a terme atacs que violaven el dret internacional. Com el que va tenir lloc el 11-S. La notícia ens recordava que fins aquella data havien mort més de 300 iraquians.

Exotisme. Paisatges espectaculars, rituals ancestrals, d'aborígens afables, somrients i servicials, màgia. Paradisiac i pintoresc: simplificació i despersonalització. La gent és paisatge per a fotos de turistes. Si miréssim cap a casa nostra amb aquesta mirada, trobaríem no pocs exotismes.

Espectacle [gairebé sempre gore]. El Sud és notícia per successos: guerres, catàstrofes naturals, etc, presentats com a espectacles: una cosa per ser vista, no reflexionada: descontextualitzat i sense explicar les causes i els actors.

Els conflictes armats formen part de l'espectacle, però generalment només ens informen de les guerres que ens interessin al Nord i com ens interessa. Durant el que portem de segle, es calcula que a la guerra de la República Democràtica del Congo han mort més de tres milions de persones, alhora que empreses multinacionals n'estan extraient recursos minerals estratègics. Això poques vegades se'ns explica.

L'espectacle de la «resposta humanitària». La notícia és la resposta solidària que es dona des del Nord: la fotografia dels hèrcules sortint des de Madrid amb la càrrega humanitària; de les persones afectades es mostra la desolació i la pèrdua de familiars, de la llar, etc., però no la capacitat de resposta i solidaritat de les persones i les organitzacions socials del país, que a més tenen posicions crítiques i valoracions més complexes sobre la situació. En aquest paisatge, els telemaratons, moderns «sopars de caritat», són la resposta adequada. I determinades ONG juguen un paper important i interessat.

Totes les societats tenen un imaginari col·lectiu que és essencial per al seu funcionament, la seva cohesió i la seva autoidentificació. L'imaginari col·lectiu occidental s'ha construït a partir del colonialisme i de les relacions desiguals entre el Nord i el Sud. Es caracteritza perquè és una construcció eurocèntrica de la realitat, que implica la supremacia i la dominació occidental d'altres pobles en tots els àmbits de la realitat des del cultural, a l'ètnic, l'econòmic i el polític.

MANUELA MESA

el perquè de tot plegat

Les armes i el seu comerç

El comerç d'armes està fora de control. Espanya en ven a països en contextos de tensió i que vulneren els drets humans.

Manca de democràcia internacional

Els cinc membres permanents del Consell de Seguretat de l'ONU, amb dret de vet, són els primers exportadors d'armes del món i els principals posseïdors d'armes nuclears.

El nostre consumisme

Les nostres accions quotidianes de consum afecten les situacions del Sud d'una manera més o menys directa.

Qüestió de prioritats

La pobresa és eradicable, però cal que ho vulguem fer. A les cimeres mundials les negociacions es desenvolupen en funció dels interessos dels països més poderosos.

El sistema econòmic

Els mitjans donen més informació econòmica sobre els països del Sud que general o política, però per donar a conèixer les oportunitats d'inversió.

Los nadies

Los nadies: los hijos de nadie, los dueños de nada.
 Los nadies: los ningunos, los ninguneados, corriendo la Liebre, muriendo la vida, jodidos, rejodidos:
 Que no son, aunque sean.
 Que no hablan idiomas, sino dialectos.
 Que no hacen arte, sino artesanía.
 Que no practican cultura, sino folklore.
 Que no son seres humanos, sino recursos humanos.
 Que no tienen cara, sino brazos.
 Que no tienen nombre, sino número.
 Que no figuran en la historia universal, sino en la crónica Roja de la prensa local.
 Los nadies, que cuestan menos que la bala que los mata.

EDUARDO GALEANO

Instruccions per agafar la lupa

1. Amb consciència de com funciona la informació. La propietat dels mitjans de comunicació es concentra cada vegada més en menys mans. Hem passat de grans empreses de comunicació a corporacions enormes, de les quals la comunicació només és una part al servei dels seus interessos, que pertanyen al Nord. La informació hauria de circular entre tots els països i no del Nord al Sud, com passa actualment.
2. Mirant habitualment mitjans alternatius. Acudir a altres fons per completar o qüestionar la informació que ens arriba a través dels diaris. Ens costarà temps i possiblement també diners (informar-se costa!). Hi ha revistes dedicades a un continent, al medi ambient, al consum crític, a qüestions de pau i resolució de conflictes, als drets humans..., triem-ne una a escala personal o compartim-la al nostre grup. A través d'Internet es pot accedir a mitjans d'altres països.
3. Hi ha ONGD (Organitzacions No Governamentals per al Desenvolupament) que proporcionen informació fiable i valuosa. El caràcter transformador d'una ONGD es verifica en que intenta ser significativa en la discussió pública i en que planteja la necessitat de sensibilitzar la societat sobre aquests temes i reclamar-ne més participació.

